

GORENJEC.

Političen in gospodarski list.

Vabilo na naročbo. **«GORENJEC»** stane za celo leto samo 4 K, za pol leta 2 K, za četrto leta 1 K. Naroča se list lahko vsak dan, in naj se naročnina izvoli poslati upravnistvu.

Volilno gibanje.

Ob času deželnozbornih volitev.

(Dopis iz kranjskega okraja.)

Dne 12. septembra si bodo volile kmetske občine na Kranjskem svoje deželne poslance. Večina kmetovalcev je bila mnenja, da te volitve nimajo nikakega vpliva na naš stan, in se takih in enakih volitev niso skoro nič udeleževali do zadnjega časa. V zadnjem času se je stvar nekoliko zasukala, ker so gotovi faktorji prisilili ljudstvo, da naj gre slehrni na volišče in tam odda svoj glas tistemu, do katerega sicer nima zaupanja, pač pa to stori voljno, ker se predbaciva njemu, da dela za vero, a voli zoper svoje prepričanje. Popolnoma prav bi bilo, da bi se kmetovalci udeleževali volitev, toda nam bi se pa morala pustiti naša prosta volja in pravica, katera nam gre, da bi ne bil slehrni krivoverec, ki bi po lastnem prepričanju oddal svoj glas možu, katerega pozna in je o njem prepričan, da bi ga dobro zastopal. Taki naši zastopniki pa morajo biti poučeni, kaj je kmetijski stan in kaj je potrebno za današnje čase, ne konsumna društva in take stvari, ki kmetovalca tirajo še bolj v pogubo.

Kakor se čuje, postavila je takoiimenovana katoliško-narodna stranka kmetskim občinam v kranjskem okraju kandidatom gospoda Otona pl. Detela, katerega ljudstvo pozna, a ima tudi zaupanje do njega. Naše razmere so tema gospodu kandidatu znane, to je mož na pravem mestu. Prepričani smo, da izročimo svoje zastopstvo v dobre roke. Ker kranjski okraj voli dva poslance, postavili so nam kot drugega kandidata od zgoraj imenovane stranke še dr. Brejca. Tukaj so pa gospodje imeli slab okus. Voljo ljudstva hočejo oblastno ukrotiti z vero. Za takega poslanca, kakor je dr. Brejc, noben kmetovalec, ki ima zdravo pamet in ni sovražnik svojega stanu, ne more biti vnet, bodisi priporočen od Petra ali od Pavla, ker se kmetovalec boji advokata. Nam predlagani kandidat je pri nas nepoznan in je gotovo popolnoma nevešč naših težav. Takim ljudem ne moremo izročiti svojega zastopstva, ki jim niso znane naše razmere. Kakor se kmetovalec ne pusti voditi pri prodaji svojega blaga, da zna ceniti tistega, tako imamo tudi tukaj prepričanje, da mora biti naš zastopnik miren, pameten in vešč naših razmer in da bi bil le oni na pravem mestu, ki je sam kmetovalec. V tem delamo, dragi tovariši, zoper svoje prepričanje, ker slepo ubogamo povelje, da oddamo glasove ljudem, ki ne morejo biti naši dobri zastopniki in vendar volimo take za svoje zastopnike. Otresti se mo-

ramo tega nasilstva in pokazati odkrito in odločno, da smo sposobni poiskati si svoje poslance sami. Upoštevati moramo, da smo kmetovalci glavni steber dežele in države in da nam pristojta ta pravica. Znano nam mora biti, da kmetovalci ne živimo od duhovnikov, ampak, da živijo duhovniki od nas, da so oni zato med nami, da poučujejo nevedno ljudstvo, kako se spodobi živeti človeku, niso pa zato med nami, da bi nas politično vodili in nam ukazovali, koga in kaj imamo voliti in s tem namesto ljubezni trositi sovraštvo med ljudstvo.

Lepo in prav je čislati duhovnika in ga spoštovati. Tega je vreden slehrni duhovnik, ki ostane pri svojem poslu. Po Kristusu je njih kraljestvo od onega sveta, oni pa, ki prekorači to mejo — in takih je danes mnogo — so pa sami krivi, da trpi njih ugled.

Pokažimo torej svojo odločnost in gospodje pri dobrih mizah bodo izprevideli, da se časi obračajo in napeli bodo milejše strune, da ne bo vsak pogubljen, ki voli po svojem prepričanju!

Vprašati moramo, kmetovalci, bi ne bilo bolj potrebno, raz lece prositi Boga za dobro letino, kakor za srečen izid volitev.

Jasno je torej, da bodejo vsi volilci kmetskih občin vneti volili gospoda **Otona pl. Detela**, ki nas je že dosedaj zastopal v deželnem zboru. Poleg njega pa volimo namesto dohtarja Brejca, katerega nam vsiljujejo duhovniki, gospoda **Henrika barona Lazarinija**, graščaka v v Smedniku, ker on nam je znan, je kmetovalec in ako vsi volilni okraji kmetskih občin izvolijo enake poslance, potem bodimo prepričani, da bode izid volitev srečen!

Več kmetovalcev.

*
Trata - Gorenjavas, 26. avgusta.

O srečna Trata! Veseli in raduj se, ker zate tako lepo skrbi presvetli gospod Bonaventura! Najprej ti je poslal iz hribovske Oselice bolnega (?) župnika, znanega Mat. Pintarja, krotit trmoglave tratarske liberalce. A ker se mu je ta poskus ponesrečil, poslal je še umetnejšega, pobožnejšega, učenega in v agitaciji spretnejšega kapelana Ivana Knifca, ob času bližajočih se volitev preustvarjat liberalce za klerikalne poslance. Govorilo se je, da bo Presvetli poslal kapelana bolnemu župniku v dušnem pastirstvu v pomoč, a namen je drugi. Volitve, te so glavna skrb g. Bonaventura. Komaj je to kaplanče koncem julija t. l. priromalo za 6 tednov do dva meseca na Trata, da se oddahne od napornega učenja na Dunaju, kjer se uči za profesorja škofovih zavodov v Št. Vidu, že je začelo za volitve agitirati s tem, da je prebrskavalo in prepisovalo volilne imenike Tratarske občine. In, oj groza, našlo je v svoji veliki učenosti, da ga je liberalni župan M. Drence nalašč izpustil iz volilnega imenika. Izrazilo se je proti nekemu, kako je to mogoče, da ima občina takega župana, ki sam ne zna opravljati ob-

činskih poslov. A to ni vzrok temu izrazu, temveč župan je mož naprednega mišljenja in se ne da vsakemu priljubljenemu smehljaju župnika ali kapelana ujeti v njihove mreže. No, g. župan Brence se za take neumnosti mladega, na Trato le zaradi volitev došlega kaplančeta, nič ne zmeni. Kaplanče bo šlo, a župan M. Brence bo ostal še na Trati. Rekel je ta kaplanček tudi, da se liberalci vobče ne udeležujejo volitev, ker ni upanja, da bi zmagali. Ako bi pa bili liberalci voljeni v deželni zbor, bodo katoliški poslanci napravili obstrukcijo in potem bodo liberalci — fuč! To je politikar, ta v vseh strokah podkovani, bodoči g. profesor škofovih zavodov! — Povpraševal je tudi, koliko «Narodov» prihaja na Trato. Za nadučitelja A. P. že vem, da ga ima, je rekel. A ta gospod je «Narod» bral prej, nego se je vedelo za Knifca in ga bo še bral, dokler ga bo le mogel rlačevati. Brezplačno pa ga ne bere, kakor gg. nunci! Kaj ga nadučitelj briga? Ali ga misli kaj denuncirati, kakor njegov prednik, revni kaplanček A. P.? Takih se g. nadučitelj ne boji. — Nekega starega moža, kateri je že več sveta preromal nego učeni Knifc, je ta vprašal, kako bo on volil. Rekel mu je, da bo on volil narodno-napredne kandidate, na kar je Knifc rekel: «Ali ste vi tudi liberalci?» In ko je ta debelo gledal učenega profesorja-kapelana, kaj so to «liberalci», odpihal je učeni gospod agitator svojim potom. Tako se utrjuje vera. — Tratarski liberalci, akoprav nas je malo, se volitve nič ne bojimo kljub vsem agitacijam kaplančeta in Jožefa Šubica, svaka dr. Iv. Ev. Kreka, kateri s svojo mršavo brado okrog lazi kakor Peter Amijenski. Želimo le, da bi nam Presvetli naše cerkveno premoženje bolje uredil, da bi se cerkveni računi bolj temeljito in postavno uredili ter da bi našemu bolnemu (?) župniku v kratkem podelil kakšno mastno faro, da bi mogel utrditi svoje rahlo zdravje in to mu je baje Presvetli že odločil po inicijativi največjega klerikalca Jožefa Šubica, kateri je baje kot njegov sekvester postavljen. Zgodi se! Kaplanu, zaradi agitacije in reklamacije na Trato poslanemu, pa želimo, naj gre čim prej v Beč, nadaljevat svoje študije, da bo uredil po svoje škofove zavode.

PODLISTEK.

Pismo iz Monakovega.

III.

Galerije slik.

Staro pinakoteko je sezidal Ludovik I. v renesančnem slogu. Na južni strani je postavljenih 24 doprskih kipov najiminenitnejših slikarjev, kojih umotvori dičijo to galerijo. Ti so: Van Eyck, Memling, Dürer, Holbein, Schongauer, Rubens, van Dyck, Velasquez, Murillo, Claude Lorrain, Poussin, Francia, Ficsole, Masaccio, Leonardo da Vinci, Perugino, Ghirlandajo, Michelangelo, Buonarotti, Raffael, Tizian, Giovanni Belini. Andrea del Sarto, Correggio in Domenichino. V Schwanthalerjevem muzeju se vidijo modeli teh kipov.

Po prekrasnih stopnicah iz granita se pride v pred-dvorano. Tu so slike ustanoviteljev stare pinakoteke, in sicer: Maks I. 1587—1651, ki je sezidal monakovsko galerijo ter nabavil največ Dürerjevih del, Maks Emanuel I. 1679—1726, ustanovitelj Schleisheimske galerije, Janez Viljem Pfalski 1690—1716, ustanovitelj Düsseldorfске galerije. Slike vseh teh galerij so se pozneje prenesle v staro pinakoteko. Ta galerija sestoji iz 12 velikih dvoran in 23 kabinetov s 1433 umotvori raznih umetnikov. Posebno dobro je zastopan Albreht Dürer (1471—1528). Veliko pozornost vzbujajo njegovi štirje apostoli: Peter, Pavel, Janez in Marka. Imenujejo jih štiri temperamente. Slike so po dvoranah in kabinetih sledeče razvrščene: najprvo kolonijjski-renski mojstri, nadalje severno-nemška

Mi liberalci ostanemo, kakor smo b'li
pravi kristjani
svoji veri iz dna duše udani.

*

Klerikalni kandidatje za kmetske občine so:
Za okraj ljubljanske okolice: Fran Povše in dr. Šuštersič, državna poslanca v Ljubljani; za okraj Kamnik-Brdo: Andrej Mejač, župan in posestnik v Komendi;] za okraj Kranj-Tržič-Loka: deželni glavar Oton pl. Detela in dr. Janko Brejc, kazenski zagovornik v Ljubljani; Radovljica-Kranjskagora: Jos. Pogačnik, državni poslanec v Podnartu; Postojina-Logatec-Lož-Bistrica-Cerknica: Fran Drobnič, posestnik v Novivasi pri Blokah in dr. Janko Krek, profesor bogoslovja v Ljubljani; Vipava-Idrija: Franc Habe, posestnik na Gočah; Novomesto-Kostanjevica-Krško: Josip Dular, posestnik v Jurka vasi pri Novem mestu; Trebnje-Višnjagora-Žužemperk-Mokronog-Litija-Radeče: Fran Košak, župan in posestnik na Grosupljem; dr. Viljem Schweitzer, odvetniški kandidat v Ljubljani, dr. Ignacij Žitnik, državni poslanec v Ljubljani; Kočevje-Ribnica-Velike Lašče: Franc Jaklič, učitelj v Dobropoljah in Primož Pakiž, posestnik v Sodražici; Črnomelj-Metlika: Viljem Pfeifer, državni poslanec in posestnik v Krškem.

*

Glavna volišča za deželne občine na Gorenjskem so določena takole: I. Za volilni okraj Ljubljana-Vrhnika: Spodnja Šiška. II. Za volilni okraj Kamnik-Brdo-Podpeč: Domžale. III. Za volilni okraj Kranj-Tržič-Škofja Loka: Primskovo. IV. Za vol. okraj Radovljica-Kranjskagora: Lesce.

Oderuštvo srednjega veka.

(Dopis z dežele.)

V naših duhovniških glasilih se vedno povdarja, da je bil čas, v katerem so imeli edino graščaki in duhovniki prvo besedo, najsrečnejši in da je liberalno gospodarstvo, kakršno obstoja pri Angležih več sto let, pri Francozih nad sto let in pri nas Avstrijcih 50 let, krivo vsega hudega. Tega mnenja je gospoda pri «Slovincu» in kranjski tehant Koblar, kajti ti učijo druge duhovnike

šola, holandski, vlamski, laški, španski mojstri in mojstri poznejše nemške šole.

V pritličju je velika zbirka etruskih in grških vaz ter nad 300.000 številk obsegajoča zbirka raznih bakrorezov.

Na severni strani stare je nova pinakoteka. Kralj Ljudovik I. jo je sezidal od leta 1846—1853. Troske 546.270 gld. je pokril iz svoje privatne blagajne. Pri polaganju temeljnega kamna je povdarjal kralj posebno to, da je to poslopje določeno za slike tedanjega in prihodnjih stoletij. Pa prostori so že sedaj do malega vsi zasedeni. Pri otvoritvi l. 1853 je bilo 277 oljnatih slik in 23 ankanstičnih — slikanje z vročimi voščenimi barvami — Rottmannovih, predstavljajoče idealne grške pokrajine. Te slike so v posebni dvorani. Cloveku se zdi, da je prestavljen v «tisoč in ena noč», ko sedi na mehki blazini sredi velike dvorane, a krog njega se vrsti polagoma slika za sliko, ena lepša od druge, najlepših krajev grške dežele. Nad vsem pa se razprostira prekrasno južno nebo, razsvetljeno v vseh nijansah blesketajočih solnčnih žarkov. Tu bi lahko sedel ure in ure ter sanjal ob belem dnevu o lepih grških bajkah in o slavni činih starih Grkov. Žal, da ima tako slaven narod tako neslavne potomce. — Kakor sem že rekel, nova pinakoteka je s slikami dobro založena, ima jih nad 1000. To pa je bilo mogoče le vsled tega, ker je podaril sedanji princ regent Luitpold lepo število slik in tudi razni mecenji jo prav pridno zalagajo. V podrobnosti posameznih slik se ne morem spuščati, kajti pismo bi preveč naraslo in kljub pisateljski čistihlepnosti je moje pero preslabo. Zastopani so vsi umetniki sedanjega časa, posebno realistični. —

te «resnice». Da pa temu ni tako, naj nekoliko zavrnem to napačno mnenje.

Inama - Sternek in Lamprecht pišeta, da se je kmetu boljše godilo do onega časa, ko še ni bilo trgov. Takrat so kmet, duhovnik in graščak povžili med seboj vse, kar se je pridelalo. Knapp piše, da v onih časih ni bilo ne oderuštva, ne izčrpanja. Seveda so imeli duhovniki in grajščaki na razpolago delavce, katere jim je pošiljal kmet. V teh časih se je mnogo storilo za povzdigo kmetije, ker so posebno menihi učili kmete nasajati in obdelovati vrtove, jih učili rokodelstva in obrtnije. A to je trajalo le nekaj stoletij. Napravili so trge, kamor je kmet prinašal svoje pridelke, da so jih kupovali od njega.

In zidati so se začele večje graščine, kmet je moral dati graščakom in duhovnom zemljišča in svoje roke za delo. Če je kje grozna kužna bolezen umorila tega in onega kmeta, brž so segli duhovniki s svojo grabežljivo roko po njegovi posesti. Pa kaj, saj so kmeta samega prisilili, da jim je dal svoje posestvo. Kmet je bil z družino vred prirastek zemljišča, koje je imel le po milosti grajske ali duhovniške gospode v posesti. Prej je bil grajščak «grunten gospod» (Grundsherr), sodnik, davčni uradnik, in tako duhovnik, zdaj je postal veleposestnik, kapitalist. Vse gospodarstvo se je z nastanjem mest izpreobrnilo in ž njim tudi kmetško gospodarstvo. V tem času so nastala velikanska veleposestva in tlaka robota. In duhovni so vpeljali desetino.

Knapp, ki je vzel podatke iz zapiska tedanjih časov, piše: Hrana ubogih tlačanov je bila: pet do osemkrat v letu meso, večkrat meso od bolne ali napol crknjene živali, drugače leča, proso, grah, pa ne do nasitenja. Meso od crknjene ali opečene živali so jedli ti reveži kot delikateso. Napol nagi so hodili okoli. Ženske so hodile do oktobra brez srajce, imele so le slabo žensko krilo do kolen. Če so vsled groznega trpinčenja in vsled napornega trpljenja tlakarji storili svoj konec, so jih navadno kar zagreblili in to v krste, ki so bile zbite iz gnojnih desk. Tlačani so tačas govorili, da bi bili rajše v najhujši ječi deset let kot pa le dve leti pri grajski gospodi. Graščak je imel odločevati o kmetovem življenju in smrti. Če se je pripetilo, da so kakega ubeglega

Omeniti mi je še velike krasne vaze iz malahita, darilo ruskega cara Nikolaja I., ki stoji v preddvorani poleg dveh manjših iz porfirja, darilo švedskega kralja Karola Ivana XIV.

V pritličju je lepa blizu 300.000 številčk broječa zbirka slik na porcelan (Porzellan gemälde-Sammlung). Vse slike so več ali manj posnetki imenitnih mojstrov stare pinakoteke — Po dolgem hodniku se pride v antiquarium, ki je nekaka spopolnitev gliptoteke. Tu se nahajajo v prvih štirih dvoranah izkopine in posnetki iz grško-rimske, v peti pa egipčanske dobe.

Maksimilianeum od kralja Maksa II. pričeta in Ludovika II. 1876 dokončana palača stoji koncem krasne Maksimilijanove ceste onkraj reke Isare na nekoliko vzvišenem kraju. Tu je 30 najlepših in največjih slik, kar sem jih videl v Monakovem, ki nam predstavljajo najvažnejše pojave svetovne zgodovine. Najlepša je A. Cabanelova: prvi greh. Eva leži med cveticami pod drevesom, s katerega se kača škodoželjno reži. Rumeni lasje ji na pol pokrivajo vrat in zgornji del telesa, v očesu pa se ji svetijo svitile solze, Adam je skrit za drevesom ter potuhnjeno in obenem boječe gleda v Stvarnika, ki v spremstvu dveh angelov kliče iz oblakov: «Adam, kje si?» Osebe so v naravni velikosti in popolnoma v realističnem duhu. Eva je v svoji žalosti tako lepa, da jo mora gledalec nehote pomilovati. — Krasen je Schwoiserjev: cesar Henrik IV. v Canossi. Prav lepa je Kaulbachova: bitka pri Salamini 480 pr. Kr. in Gunklova: Hermanova bitka 9. po Kr. Te dve sliki sta največji, in sicer po 8 m dolgi in 5 m vi-

kmeta, ki ni mogel več prenašati teškega jarma, ujeli, so ga prav nečloveški pretepavali in trpinčili: zgodilo se je tudi, da je grajščak ubil ubogega tlačana, a zato je dobil le prav majhno kazen. Na Nemškem so prodajali tlačane in jih zamenjavali z lovskimi psi. Grajska gospoda je odločevala o vsem, tako n. pr. o zakonu, o tem, kaj naj postane kmetov sin i. t. d.

Grünberg, ki popisuje to življenje v Avstriji, navaja nekega češkega oskrbnika, pisočega: «Tlačani morajo delati roboto, sicer se jih cel teden goni na roboto, v nedeljo pa se jih pokliče v grad, da oddajo, kar imajo denarja. To je turški. Češki kmet, ki mora pretrpeti vse to, se mora prištevati med svete mučenike.» Grajske oskrbnike na Češkem so imenovali «korobačarje». Da se tudi slovenskemu kmetu ni godilo nič boljše, to vemo iz ust naših starih kmetov.

Konec pride.

V Kranju, 31. avgusta.

Vojni minister Krieghammer bode menda odstopil in pojde kot vojaški zapovednik v Bosno. Njegovim naslednikom se imenuje feldcajgmojster Waldstätten.

Med Francijo in Turčijo je nastal razpor. Sultan je namreč prepovedal rabiti francoskim kapitalistom stavbe in skladišča za trgovske ladije, katere so pred leti sezidali z velikimi denarnimi žrtvami v Carigradu. Francoski poslanik se je krepko zavzel zanje in ugovarjal tej prepovedi. Dne 27. t. m. je celo odpotoval iz Carigrada.

Vojna v južni Afriki. Zadnji čas se mnogo piše, da je ruski car Nikolaj sklenil, posvetovati se z nemškim cesarjem glede vprašanja o južnoafričanski vojni; potrjena ta vest še ni.

Dopisi.

Iz Selc. Naš kapelan je bral v nedeljo 18. m. m. pismo, katero nas je prav malo zanimalo. Bolj zanimal nas je konec, kajti dostavil je, da so naši dijaki, ki zapuščajo višjo gimnazijo in se podajo na vseučilišča, dobri in pobožni kristjani. Ko pa se vračajo z vseučilišč, postanejo liberalni, brezverni, goljufivi doktorji, profesorji i. t. d. Tudi se je pridigovalo, naj bi farani darovali po

soki. V Maksimilianeumu je posebno prijetno to, da ni veliko slik, tako da gledalec ni konečno preveč izmučen a kar je slik, so vestno izbrane in veliki umotvori.

Nadalje sta v Monakovem še dve galeriji slik. Prva, precej obsirna — 274 številčk — se imenuje grof Schackova galerija. Ta galerija je prišla po smrti Schackovi vsled testamentaričnega določila v last nemškemu cesarju, kateri pa jo je podaril mestu Monakovem. Tu so posebno dobro zastopani: Schwind, Feuerbach, Böcklin in Lenbach.

In zadnja pa je bārona Lotzbeka galerija, ki ima nekaj prav lepih umotvorov in precej krasnih posnetkov imenitnih umetnikov.

Vse te galerije slik so v gotovih dneh tedna občinstvu brezplačno na razpolago. — Pozdrav!

Prigodbe nekdanjih časov

opisuje Matija Bobnar.

V letu

VI.

1811 je v Kranju pogorelo mnogo hiš.

1814 je bil spomladi dolg mraz; 14. septembra je slana vzela vso ajdo, to je bil začetek hudih let.

1815 mrzlo in deževno. Letina slaba; drugo nerodovitno leto. Na Dunaju zbrani vladarji so poravnali evropske stvari. 15. marca je Napoleon ušel z Elbe in prišel v Pariz, bil je nato še sto dni cesar, potem pa je od vseh premagan zbežal na morje — od Angležev vjet, na otok sv. Helena peljan in tam dobro obvarovan. — Dne 6. aprila je bilo vse zeleno, dnevi zelo gorki, letina pa se je slabo obnesla.

200 kron za škofove zavode. Tu bodo pač gotovo dosegli lep uspeh. Toda pri vsem tem bodo trpele stare ženice, pa tudi sorodniki darovalcev, ki bodo mnogo prikrajšani pri dedščinah. Daleč smo prišli, in če bo šlo tako naprej, nastal bo namesto škofovih zavodov babilonski stolp.

Z Gorenjskega. Po čudnem slučaju mi je prišlo v roke pismo, katero je pisal pred par dnevi zaveden mesten prebivalec svojemu bratu, kmetskemu posestniku na deželi. Ker je pismo zanimive politične vsebine in primerno za objavljenje v «Gorenjcu», pošljam ga Vam, gospod urednik, tukaj v prepisu v uporabo. Pismo se glasi: Dragi brat! Ko sta bila zadnjič z očetom pri meni, govorili smo tudi o bogohlinskem dr. Šuštersiču, ki vido vso politiko duhovske stranke na Kranjskem in še škofu daje politične nauke in svete. Oče so rekli, da sem izgubljen, ker sem jim po pravici povedal, kakšne vrednosti človek je on in da kmete le za nos vodi s svojo hinavščino. Ali jaz zaraditega nisem izgubljen, ampak bolj so izgubljeni tisti nevedni kmetski revčki, ki verjamejo vsakemu*) Kmetom, ki ga ne poznajo, sicer ni zameriti toliko zaradi te zmote, ali jaz, ki ga poznam, bi moral postati in popolnoma človek, da bi ga mogel hvaliti in zagovarjati. Ker ga zaradi njegovih in zvijač vsak zaveden človek, se on v «Domoljubu» kmetom laže, da ima zato toliko nasprotnikov, ker je za pravo katoliško vero tako vnet in goreč mož. Veruj mi, da bi mu nobeden od naše stranke nič ne rekel zavoljo te njegove gorečnosti, ko bi bil on v resnici tak, kakršnega se dela; hinavca pa ne more trpeti nobeden značajan in odkritosrčen človek. On ima vero le na jeziku, v srcu pa je še vedno tak, kakor takrat, ko je zmerjal duhovne. Dela se le zato tako pobožnega, da lažje ožema kmete. Pošten človek bi ne mogel nikoli storiti kaj takega, kakor on z žlindro. Ali o vsem tem ni Tebi znano nič resničnega. Da bi bil on plačal iz svojega žepa izgubo 1000 gld., to mu verjamejo le nevedni bralci «Domoljuba», a drugi nihče. Plačala jo je po njem najbrž Gospodarska zveza z onimi tisočaki, katere je on priberačil pri ministrstvu. «Domoljub» in drugi klerikalni listi so o razpravi o Šuštersičevi žlindri v državnem zboru kaj zavito in zlagano pisali, da so naši poslanci izdali slovenski narod Nemcem in vsa stvar tako zavijali, kakor da bi bili slovenski liberalci krivi vsega tega, pravi storilec dr. Šuštersič pa da je največji in kmetski dobrotnik! Ali je dr. Šuštersič slovenski narod, ali je tisti, ki pokaže hudodelca pravici, da ga po zasluženju kaznuje?! Zakaj pa niso farovski listi prinesli govorov, katere so govorili naši poslanci o dr. Šuštersiču v državnem zboru, kakor so to storili neklerikalni listi! Zato ne, ker bi kmetje iz njih spoznali resnico in bi se obrnili od tako in hinavske stranke, ki ima za voditelje. Tu ti pošljam nekaj «Rodoljubov», zadnjo številko «Gorenjca» in knjižico o Šuštersičevi žlindri, v kateri je vse natančno popisano, kako se je ta zadeva vršila in kako se je govorilo o dr. Šuštersiču v državnem zboru. Vse to je bilo že javno tiskano v »Slovenskem Narodu«, in ako bi ne bilo resnično, bi se ne smelo tiskati. V «Rodoljubu» št. 33 pa je v govoru dr. Tavčarja, govorjenem na javnem shodu v Višnji gori, popisano, kakšen je sploh dr. Šuštersič. Ako bi vse to res ne bilo, bi dr. Šuštersič tožil dr. Tavčarja in ta bi bil kaznovan, da bi postal črn. Resnica pa se sme vedno govoriti, ker je ljuba Bogu in poštenim ljudem. Beri pa tudi v «Rodoljubu» št. 21 članek: «Pomislite in sodite» ter v «Gorenjcu» članek «Kaj bo, kaj bo» in dopis «Od nekod», da boš spoznal, kake dobrotnike ima naš narod in kake branitelje naš mili materin jezik v naših hinavskih klerikalcih. Tavčarjev govor in Višnji gori gre v «Slovenskem Narodu» in «Rodoljubu» sedaj po deželi iz roke v roko in povsod se povprašujejo in čudijo, kako more kranjska duhovščina imeti za vodnika takega človeka, kakor je dr. Šuštersič. Ljubi brat! To Ti pišem, ker Ti želim dobro in ker se mi hudo stori, da si tudi Ti med tistimi, ki so

*) Kjer so napravljene pikice, so napisane take besede, da si jih ne upam napisati. (Opomba dopisnika.)

pripravljene vse storiti za svoje zasmehovalce in izkoriščevalce. Pregovor pravi: «Da se resnica prav spozna, treba je čuti obe plati zvona!» Zato beri, ako že bereš «Domoljuba», tudi nasprotno liste in potem sam preišluj! Bog Ti je dal pamet in razum, da tudi sam kaj misliš in ne veruješ kar slepo lažem klerikalnih listov. Kmalu bodo zopet volitve. Ako nimaš poguma, da bi šel volit kandidata naše stranke, ostani rajše doma in ne hodi pomagat k zmagi tistim ljudem, kateri imajo nevednega kmeta za molzno kravo. Takih kmetskih zasleplencev je žalibog še vedno dovolj v naših krajih in bodo izvoljeni njih lažnivi in hinavski prijatelji brez Tebe! Zatorej rabi pamet! V kratkem Te morda obiščem in se o tem kaj več pogovoriva, dotlej pa mi ostani zdrav! Tvoj brat Peter.

Iz gorenjskih kmetskih krogov. Svoje prijateljstvo do naš kmetov oznanil je Žlindra na volilnem shodu 11. t. m. takole: «Idite vsi na volišče! Ako liberalci zmagujejo v kmetskih občinah, je to tisočkrat večja nesreča, nego bi toča pobila vse do zadnjega.» Nikarte, gospod Pavliha, več tako neslanih prismodarij, mi smo o tem drugačnega mnenja! Za nas je polje in letina imenitnejšega pomena, nego volitve, vi in vsa vaša stranka. Vsak tudi najbolj zaplankani klerikalec rajše vidi, da pobije toča vas in vaše pristaše, nego naša polja. Seveda vam toča ne pride lahko do živega. Imate pač poleg advokature še mnogo športelnov, katerih vsak vam kaj več vrže. Duhovniki pa imajo mastne fare in dobre kaplanije, mnogo dohodkov, malo dela in nič stroškov. Poleg stalne plače in bire, je duhovnik plačan za vsako opravilo: mašo, pogreb, poroko, i. t. d. ter za vsak stranski izdelani pisarniški akt še posebej. V njegov mošnjček se stekajo tudi največ dohodki od darovanj, od zvonjenja in najemščine od stolov (cerkvenih sedežev). Sveč farani nad potrebo prineso ob darovanju. Vrhutega tišči ti mežnar vsako nedeljo še tisto pušico tja pod nos. Sicer pa tudi še marsikatera hranilnična knjižica rada ali nerada zastane v zgrabljivih duhovniških rokah ter se spodleze in izvrtta marsikatera dedščina. Zato pa imajo gospodje za cekmoštre (ključarje) najrajše analfabete in drugače nevedne podrepnike, da jim niso nadležni. Ne, toče se vam ni bati. Ni čuda, da imenuje predzadnji škofov list jožefinizem mrzlo sapo, mi pa pravimo, žal, da se ni našel mož, ki bi izvršil, kar je preblagi Jožef II. zasnoval. Kmet je vam klerikalcem ovca, a vi ste volkovi, ki jo molzete, strižete in slednjič na katoliški vaši podlagi tudi oderete. Vaša vera vam je denar, vaš Bog mamon in vaše veselje prepir in sovraštvo. Zares potrebni so liberalci, katere sta izgojila Missia in Bonaventura, da dramijo kmete, da vam perejo vest ter vas gonijo, kakor gonijo ščuke lene krape po blatnih ribnikih, da ne utihneta docela v blatu klerikalne samopašnosti.

Iz Žabnice. [Konec.] Ko so zapazile stare tercijalke, da je prišla tudi kuharica našega župnika počastit «Sokola» in so prej le od daleč opazovale čvrste «Sokole», so se z navdušenjem pridružile drugemu občinstvu in z njim vred vpile «Živio» čvrstim Sokolom. Kuharica je pač le en čas od daleč opazovala gibčne Sokole, bližala se jim je počasi bolj in bolj, tako da jim je prišla počasi celo za hrbet. Hudomušneži so pač takoj uganili, kaj to pomeni, da se je ta siva devica tako približala Sokolom in jih tako ljubeznivo ogledovala, namreč da je njeno staro, morda deviško srce, zopet v ljubezni vzplamtelo in da se je zagledala v kakega čvrstega Sokola. Uboga reva, ako je to resnično! — Dan 28. julija ostal nam bode v neizbrisnem spominu, kajti ta dan nas ni počastil s svojim izletom samo «Gorenjski Sokol». Ta dan je prišel k nam tudi prevzvišeni škof Anton Bonaventura, ki je pa obiskal le našega gospoda župnika. Ne vemo, kakšnega pomena je ta obisk našega škofa, ravno na dan izleta «Gorenjskega Sokola». Nekateri so trdili, da je prišel tolažit našega gospoda župnika in ga poučit, da so liberalci, najsi bodo v kmetskih ali gospodskih hlačah, ravnotako pobožni kristjani in čistilci trodinega Boga kakor pobožni klerikalci, pa da naj se drži naukov našega Izveličarja: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe, ne pa naukov lažnivega «Domoljuba», da

je liberallec za pobiti kakor stekle pse. Naj bode že kakor hoče, mi bodemo že neustrašeno korakali naprej po narodno-naprednem programu, ne oziraje se na desno in levo, ako nas še tako obrekujejo tercijalke iz škofjeloške okolice. Tebi pa, «Gorenjski Sokol», kličemo: Povzdigni svoje čvrste peruti in razširjaj napredne ideje po prelepah gorenjskih pokrajinah, da bodemo enkrat skupaj strli glavo pogubnemu in nazadnjaškemu klerikalizmu, našemu največjemu sovražniku napredka in svobode. Bog z nami!
Svobodoljub.

Novičar.

Na Gorenjskem.

Deželnozborski kandidat za Kranj-Škofjo Loko.

Ker je dosedanji deželnozborski poslanec za Kranj-Škofjo Loko, gospod ravnatelj Ivan Šubic, odklonil zopetno kandidaturu, je kranjski meščanski volilni odbor, ustrezajoč splošni želji, da kandidira domačin, sklenil soglasno priporočati kot kandidata gospoda **Cirila Pirca**, trgovca in posestnika v Kranju. Kakor čujemo, so se tudi zaupniki v Škofji Loki zjediniili v tem smislu.

Dekan Koblar je tedaj klerikani deželnozborski kandidat za mestno skupino Kranj-Škofja Loka. Kandidiral bi rad v okolici, kjer bi gotovo prodril — pa ne sme, kandidirati pa ne mara v mestih, kjer bo gotovo propadel — pa mora. Njega milost g. dr. Ivan Šušteršič je tako ukazal. Zgodi naj se njegova volja!

Novodobni Abraham a Sancta Clara. V drugi polovici 17. stoletja je živel na Dunaju slovit pridigar avguštinec Abraham a Sancta Clara. Dasiravno je minulo že več kakor 200 let, odkar je strogi Abraham oznanjeval pokoro lahkoživim Dunajčanom in še bolj lahkoživim Dunajčankam, ga vendar prištevajo še vedno med najslavnejše cerkvene govornike. Pravimo: prištevajo ga še. Zdi se nam pa, da bo slava Abrahamova kmalu popolnoma zatonila v morju pozabljenosti. Pokazala se je namreč na govorniškem nebu nova svitla zvezda, ki bo skoro zatemnila zvezdo Abrahamovo. Posestnik tega izvanrednega govorniškega talenta pa ni nihče drugi kakor bivši kurat in novoimenovani župnik besniški, mali gospod France Pokorn, po domače Medvedkov. Nekaj let je že ta talent zakopan v Zgornji Besnici. Čulo se je o njem le toliko, da z mogočno roko vlada pod sv. Joštom nad svojimi podložnimi, ki so bili v vsem poslušni strogemu gospodu. Le enkrat so se začeli zbirati oblaki nad to podgorsko idilo. Takrat namreč, ko je gospod Fronc ukazal zidati namesto hleva kar celo grajsčino za edino kravico, katero ima, vsled česar Besničani še danes plačujejo čez 50% občinske doklade. Pa naš kmet rad žrtvuje v «čas božjo»; kmalu so bila nasprotstva poravnana. In tako se je razširjala slava Medvedkovega govorniškega talenta le med Besničani, kakor se razširja spomladi vonj ponižne vijolice med pohlevnim grmovjem. Pač, vsako leto po enkrat — v pustnih dneh — se je pokazal mali gospod tudi na leci kranjske župne cerkve. Vsi, ki so ga čuli, so hvalili njegovo zgovornost, obetali so mu še lepo prihodnost in trdili so, da je bila pridiga prav primerna onemu času. Niso se varali ti poslušalci in obenem preroki Pokornove slave. Čujte tedaj, kako se je gospod Fronc, kakor vsak ženij, kar naekrat z elementarno silo oprostil vseh spon in na mah postal eden najznamenitejših govornikov. Soseska Zgornja Besnica ima lastno mežnarijo, h kateri pripada tudi 22 oralov prav pripravnega gozda. «Gospod» je bil mnenja, da bi bilo primernejše, ako bi se mežnarija z vsem, kar je zraven, prepisala na cerkev sv. Tilna. Cerkev in mežnarija sta vendar eno! V tem smislu je tudi nagovarjal občinske može. Župan je sklical sejo, a možje se niso mogli vneti za župnikovi predlog. Vsled tega se je opravičena jeza polastila malega Pokorna nad nepokornimi, nehvaležnimi in trmastimi Besničani. Naravno! Kako se pač kdo drzne biti v Besnici drugega mnenja kakor France Pokorn? Ta sveta jeza je prišla do izbruha na prižnici v nedeljo dne 28. julija. S to jezo je bil pa položen obenem temeljni kamen Pokornove govorniške slave. V prekrasni pridigi je dal gospod Fronc duška svoji užaljeni duši. Radi piclega prostora

navedemo najlepša mesta iz Pokornovega govorniškega umotvora. Med drugim je razložil Besničanom, da so tako nespametni, kakor oni, ki je drl s svédrom kravo. Kaj tacega se sicer sliši večkrat, a Pokorn ima vsekako zaslugo, da je prvi uporabljal te besede na tako pripravnem kraju, kakor je prižnica. Učinek je bil neki velikanski. A kaj to! Povedal je dalje Besničanom, da so tako neumni, kakor kmet, ki je od svoje svinje, ki ni bila niti b... a, zahteval, da bi st... a in jo potem pretepalo toliko časa, da jo je ubil... (Uboga svinja! Opomba stavčeva.) No, kaj pravite, cenjeni bralci (bralk si ne upamo vprašati)? Nič, kaj ne? Tudi nam se je tako godilo, kakor onemu, ki stoji pred velikim umotvorom, a samega začudenja ne najde besede. Ko smo se vzmogli, navdalo nas je neko divje veselje, da se v naši bližini nahaja tako izviren talent, kakor je besniški župnik. Taka klasična primera! Pojta spat Homer in Vergil! Začeli smo iskati «tertium comparationis» — — — — — (Tu je zopet stavec napravil opazko, katero smo, pa črtali.) In slednjič je zatrdil mali Pokorn s povzdignjenim glasom, da se ne «ahta» nobenega Besničana, če se prav vsi postavijo na glavo in s svojimi nogami bingljajo v «loft» — — — — — Kaj ko bi se to zgodilo v resnici? Zopet se nam odpira lepa perspektiva. A za sedaj naj bo dosti teh razmišljanj. Upamo, da so cenjeni bralci vsled navedenih podatkov že danes z nami vred prepričani, da je telesno sicer mali, a na duhu veliki France Pokorn že s to pridigo popolnem posekal Abrahama a Sancta Clara. Adijo stari Abraham! Smatrali smo za svojo dolžnost, seznaniti tudi širše občinstvo s to novo lučjo. Pristavljamo le še toliko, da bi bilo res škoda za tak talent, ko bi se skisal v Zgornji Besnici. Tak genij zasluži boljše mesto. Če bi se to zgodilo, bi dobri Besničani z navdušenjem plačevali za maše, ne morda veveselja, ker jih je ostavil njih prvi župnik, ampak iz hvaležnosti in radi ponosa, ker bi moral zgodovinar omenjati, da si je v Zgornji Besnici prve laborike spletal slavni — slovenski Abraham a Sancta Clara. Morda bi se takrat s priznanjem spominjali tudi našega «Gorenjca», ki je prvi iztaknil to govorniško kapaciteto.

Koncert napravi godba tukajšnjega gasilnega društva jutri v nedeljo dne 1. septembra na vrtu gosp. Franca Jezerška (pri Knedeljnu). Vstopnina 40 vin. Začetek ob polosmih zvečer. Želeti bi bilo, da se slavno občinstvo v najmnogobrojnejšem številu udeleži te zadnje vrtno veselice.

Efektno tombolo s 1000 kartami po 40 vin. je dovolilo finančno ministrstvo prostovoljnemu gasilnemu društvu v Kranju v korist društvenem zakladu.

Vzor-katolik — v praksi. Iz Lesec se nam poroča: Predvčerajšnjim zvečer, pred odhodom ljubljanskega vlaka, se je oblastno izprehajal po kolodvorskem peronu klerikalni papež dr. Šušteršič. Ko je pa zvonilo «angeljsko česčenje», se možu ni zljubilo sneti klobuk raz glavo. Bržkone je premišljeval minljivost tega ožlindranega sveta.

Pogorel je ponoči od srede na četrtek v dr. Globočnikovem gradu južni del poslopij. Škoda znaša okrog 18.000 K. Zavarovan je bil pri «Assicurazioni Generali» v Trstu.

V Mostah so napadli s kamenji v petek, 23. t. m. zjutraj ob treh ondotni ponočnjaki kramarje, ki so šli na semenj v Kamnik. Par je lahko ranjenih. No, Evgenček! je li tudi v klerikalnih Mostah kriva tega napada liberalna sodrga?

Zrebanje efektne loterije gasilnega društva v Radovljici je preloženo na dan 31. decembra t. l.

Gasilno društvo v Gorjah vabi k blagoslovljenju društvene zastave, ki se vrši dne 1. septembra t. l. Pri slavnosti sodeluje radovljiška godba. Ako bo ta dan vreme neugodno, se slavnost preloži na nedeljo 15. septembra t. l.

Iz Trstenika. (Razno.) Naš, včasih miren župnik Mikš je pričel sedaj zelo rogoviliti. Posebno so mu trn v peti napredni časopisi. Veliko ne bo dosegel s prepovedovanjem, kajti stari ljudje večinoma brati ne znajo, mladina pa hoče le napredovati. Tudi se župnik dobro razume na policijske predpise. Če izve o kakem fantu,

da obišče ponoči svojo izvoljenko, takoj ga pokliče v župnišče ter mu prepove uživanje ljubezni. Seveda on je mnenja, da se dva ne smeta niti poznati niti ljubiti, temveč, da se mora zakon skleniti, ne da bi se poznala. Toda mi mu povemo, da ni dobro mačka v žaklju kupiti. Kako bo frčal pri agitaciji okrog volilcev, Vam že poročam. — Sveto leto obhajamo jako slovesno. Vsak faran mora z župnikom iti s štirimi procesijami, če pa tega ne stori, mora iti sam petnajstkrat. Če pa bi kdo ne opravil teh procesij, ni deležen svetega leta, in župnik pravi, da ima on pravico takega izključiti iz sv. katoliške cerkve. Toliko za danes, drugič več.

Iz Smlednika. Naš župnik in kapelan sta čudna klovna. V nedeljo prirede dijaki v Trbojah v gostilni gospodične Keržičeve veselico z igro, petjem in šaljivo loterijo v korist dijaški kuhinji v Kranju. Igrala se bode igra: «Eno uro doktor». Ko je naš župnik zvedel o tem, mu ni bilo nič kaj po volji in zato je rekel, da se veselica priredi zato, da bo prišel nek gospod iz Kranja, da bo imel političen govor o volitvah. Kapelan pa se boji, da bi se ne igralo pregrešno. Zakaj trosita take stvari med ljudi, ne vemo, mislimo pa si lahko. Ko bi bil čisti dohodek namenjen kaki Marijini družbi, ali pa celo škofovim zavodom, potem bi bilo vse dobro in bi se lahko igralo, kar bi se hotelo. Župnik in kapelan se vtikata v stvari, ki ju prav nič ne brigajo in tu je dohodek namenjen prekornemu zavodu, pa jima tudi ni prav. Ker vama ni nobena stvar po volji, bomo pa v kratkem poročali o cesarski maši.

Iz šencurske okolice se nam piše, da je imel v nedeljo gospod kurat v Vogljah krščanski nauk. Ta dan mu niso bili fantje na pravem mestu. Hotel jih je imeti pred oltarjem, zato jim je zaukazal z lece, da morajo takoj gori iti, drugače gre on po nje. Ker ga pa fantje niso hoteli ubogati, se v resnici poda kurat z lece. Fantje so bežali iz cerkve, kurat pa za njimi. Prišedši nazaj ves spehan, potoži zbezanim ljudem v cerkvi, kar jih je še bilo, da se mu kaj takega v 40 letih njegovega pastirovanja še ni zgodilo. Vsaj bi mu ne bilo treba tudi sedaj tega storiti, ker so se fantje tudi zadej v cerkvi zadržali pobožno in pošteno.

Iz Mošenj. Pred tremi tedni bral nam je naš mlečno-zobni kaplanče iz prižnice «Rodoljuba», iz česar razvidimo, da je prišel tudi že pri kaplančkih «Rodoljub» veljavo. — Od Marijinega društva sta se dva devičarja stepla in ju je zmerila ena devičariča. Zakaj je bil tepež? Bila sta pristna klerikalca, in sicer Reš in Marka, star invalid iz Mošenj. — Devičarica ju je zmerila s tem, da je prisadila Rešu eno klofnerico po nosu, tako, da je lizal rdeče. — Lepo društvo v sedanjem času, ki tako lepo napreduje. Ena devica je tudi na potu v Rim, bogve, če bode kapelan Bleibes kaj pomagal k troškom.

Iz Lancovega pri Radovljici se nam piše: Dne 18. t. m smo imeli pri nas štrukljevo neteljo, po domače semenj. Vsakokrat je bila pri naši podružnici tudi maša, ali letos ne vemo, kaj smo se gospodu radovljiškemu dekanu zamerili, da ni oznanil maše. Kakor se sliši, se g. dekan izgovarja, da ni bilo k njemu nobega moža, da bi ga bil prosil, da bi bil oznanil mašo. Kot lancovski kmet pa mislim, da je gospod dekan, kot naš dušni pastir in vodja cerkvenih opravil le on odgovoren o teh zadevah. Mi lancovski kmetje pa smo vseeno spekli štruklje, čeprav ni bilo maše v naši podružnici in so jih prišli gospod kapelan Fronc s svojo gardo pobirati, akoravno niso bili blagoslovljeni. O, dragi Lancovljani, kdaj bode te pametni, da se ne boste pustili imeti za norca.

V Rožičnem (okraj Kamnik) je dne 12. t. m. 8letni deček Jurij Šuštar tako nesrečno udaril pri sekanju slame 8letnega Janeza Brleca po roki, da mu je odsekal dva prsta na roki, tretjega pa mu je poškodoval. Prepeljali so ga v deželno bolnico.

Na Kranjskem sploh.

Duhovnik — obsojen. Pretekli teden se je vršila pred ljubljanskim sodiščem o goških izgredih prav zanimiva obravnava, ki je trajala tri dni. Prič je bilo zaslišanih 82. Obtožence, na čelu jim kurat J. Ferjančič, iz Goč pri Vipavi sta zagovarjala dr. Brejc in Vencajz, dočim je bil zastopnik zasebnih udeležencev g. dr. Tavčar.

Obsojen je bil kurat Ferjančič zaradi zapeljevanja h krivemu pričevanju na dva meseca ječe in vsakih 14 dni post, ter v poravnavo vseh sodnih troškov. Troške, ki znašajo menda okoli 6000 kron, ima plačati skupno s kmeti, ki so — nahujskani in slepo udani svojemu «vzornemu pastirju» — obsojeni vsled javnega nasilstva od 3—6 mesecev. Zoper to rzsodbo se je vložila od strani klerikalnih zagovornikov pritožba ničnosti. — Radovedni smo, kaj poreče k tej obsodbi škof. To je zopet nov dokaz, kakšni ljudje se nahajajo med našo duhovščino.

Križem sveta.

Vsled bučelinega pika je umrl 56 let stari trgovec na Češkem. Bučela ga je namreč picila na roko in mu zastrupila kri.

Vollno gibanje.

Valovi volilnega gibanja pljuskuje vedno višje. Čim bližje so volitve, tembolj so seveda razvneti duhovi. Obe stranki se pripravljata na odločilen boj.

Klerikalni kandidat za kmetske občine v kranjskem in škofjeloškem okraju, dr. Brejc, bo imel jutri v nedeljo dne 1. septembra popoldne po litanijah v Selcih shod. Samostojni kmetje, udeležite se tega shoda in povejte temu dohtarju, da naj kmet voli kmeta.

V kranjskem političnem okraju se kmetje vedno bolj vnemajo za barona Lazzarinija. Za črnomeljško-metliški okraj je priglasi narodni stranki svojo kandidaturu Franc Šetina, šolski voditelj in posestnik v Črnomlju.

Že prejšnji teden je imel dr. Ivan Tavčar shod volilcev na Krškem. Volilci so se tistega udeležili skoro polnoštevilno. Predsedoval je dr. Ivan Mencinger, Dr. Tavčar je govoril o patriotizmu naših klerikalcev in o takozvani zvezi narodno-napredne stranke z Nemci. Dr. Tavčarju se je burno pritrjevalo. Na predlog župana dr. Romiha so mu volilci izrekli popolno zaupanje in proglasili so ga soglasno zopet kandidatom.

Nad vse sijajen shod se je vršil v nedeljo 25. t. m. v Vipavi. Bilo je nad 2000 udeležencev. Govoril je med splošnim odobravanjem dosedanji poslanec za vipavski in idrijski okraj Ivan Božič. Nato je imel dr. Tavčar zopet prepomemben političen govor. Ozigosal je zlorabo vere in vtikanje duhovščine v politiko, kazal je na čudno postopanje ljubljanskega škofa, ki se ni storil najmanjšega koraka v pomirjenje duhov in katerega politični pastirski list, se je prebral vernikom ravno na cesarjevi rojstni dan, dotaknil se je goške afere in prerešetal «delovanje» dr. Šuštersiča in Venzajca, zlasti z ozirom na razmere v vipavski dolini in slednjič priporočal zopet kandidaturu Ivana Božiča. Dr. Tavčarju se je med in po govoru navdušeno pritrjevalo in Božič je bil z ogromno večino glasov zopet proglašen kandidatom.

Ravno ta dan je dr. Šuštersič pri zaprtih vratih pridigoval klerikalcem v Leskovcu pri Krškem. In tistotako se je vršil minulo nedeljo klerikalen shod v Trebelnjem na Dolenjskem. Odobrili so kandidate Košaka, dr. Schweitzerja in dr. Žitnika.

Gospodarske stvari.

Dobavni razpis. C. kr. domobransko ministrstvo namerava zagotoviti potom splošne konkurence potrebščino raznovrstnih oblačilnih in opravnih predmetov. Izmed predmetov, katere je dobaviti, se posebno opozarja na naslednje: klobuki, zapone, gumbi, volnene in usnjene rokavice, usnjene listnice, ostroge, podkve za čevlje z žebli, kuhinjsko orodje, čutare, kolci za šotore, krampi, lopate, različne sekire, konjski koci, vrvi, volneni jopiči, hlače i. t. d. Ponudbe je po predpisanem vzorcu najkasneje do 31. septembra 1901 do dvanajstih popoldne vložiti c. kr. domobranskemu ministrstvu. Vzorci predmetov, katere je dobaviti, se dobe pri glavnem skladišču vojne uprave (Landwehr-Ausrüstungs-Hauptdepot) na Dunaju. Razglas obsegajoč natančnejše pogoje, zaznamek predmetov, katere je dobaviti in ponudbeni vzorec je v trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na ogled.

4 postelje

se poceni prodajo pri tapetniku CERKOVNIKU.

Okkultistična pisma.

I.

Blagorodna gospa! O okkultizmu pisati in govoriti je dandanes, posebno v nas Slovencih, še vedno precej nevhvaležno delo, kajti ljudje so navadno radi nasprotni stvarer, ki se ne strinjajo s središčem mišljenja. No, kljub temu, rad vstrežem Vaši cenjeni želji ter Vam, po svoji skromni vednosti, podam nekoliko pojasnila o tej kočljivi zadevi.

Okkultizem je namreč veda o zagonetnih pojavih in nepoznatih močeh. Okkultizem, slovensko bi lahko rekli tajnoznanstvo, je deblo z mnogoštevilnimi vejami različnih imen, kakor n. pr.: hipnotizem, življenski magnetizem, špiritizem, telepatija, psihometrija, magija i. t. d. Okkultizem je sicer še zelo malo poznan v širših slojih. Moderni učenjaki ga zanikujejo, zato pa tudi mi ne verujemo radi njegovih čudežev, katerih si na podlagi poznanih vzrokov ne moremo tolmačiti z vplivom zakona kavalitete.

Tako si sploh mislimo, toda z vplivom zakona kavalitete se ne da tolmačiti marsikaj, kar verujemo in vemo, da je. Kako pa je z lučjo, gorkoto in elektriciteto, milostljiva? Kajne, to so moči, katere znamo napravljati in uporabljati, a vendar nam ni znano, kaj da so? Kavalitni zakon ja tu izgubil svoj vpliv, a vendar ne poroče živa duša, da teh moči ni. Mislimo si, drugega pojasnila sploh ni, da med temi močmi obstoji vsestransko sorodstvo, ki vstvarja nekako enoto. Ta enota, katero lahko imenujemo duh, moč in volja, napolnjuje vseмир ter je vstvariteljica poznanega in nepoznanega sveta. Ta občna moč je vseobsežna causa occulta, objemajoča čas in prostor, brez nastopa kavalitnosti ob posameznih vršenja v času in prostoru, ker je popolnoma enotna z vsemirjem, a tisti je zopet enoten z temeljem njene (takozvane) nadnaravnosti.

Tako je mnenje okkultistov vseh časov in vseh narodov. Paracelsus Theophrastus, mistikar 16. stoletja, pravi v svoji «Philosophia sagax» takole: «Vse zemeljske stvari posedujejo nekako sorodstvo v nepoznatih močeh. Ni tako neznatne stvari, da bi ne bila odvisna od nekaj višjega; a kadar se gane nižje, se višje približuje nižjemu. — Med vsemi zemeljskimi stvari je človek najimenitnejši proizvod. V njem so združene vse materialne in duhovne moči, nahajajoče se v vsemirju. Kar je v mikrokozmu, v človeku, isto je tudi v makrokozmu, v vsemirju. — Človek je mali svet z vsemi lastnostmi štirih elementov. — Poslušajte, to je nekaj izrednega: ničesar ni na nebu ali na zemlji, česar bi ne bilo v človeku. Tedaj vse one moči, ki se nahajajo v naravi in ki jih je izumil človeški razum, so združene v človeku. Treba jih je le spoznavati in razvijati na razne načine.

Kakor rečeno, za okkultista je tudi najmanjši del stvarstva napolnjen z nekakim življenjem. Za okkultista se v rastlinstvu in v rudninstvu pretaka ravno tista starodavna moč, kakor v človeku ali živali, z ozirom le, da v rudninstvu nastopa atraktivno, v rastlinstvu organsko, živalstvo se odlikuje s čutom, a človek z zavestjo. En vpliv in ena podlaga. Moč, ki oživlja vseмир, je pripomogla k razvitku kamena, je potem oživljala rastlino, preletela žival in človeka ter se je po raznih izkušnjah popela do najvišje samozavesti. Se nadaljuje.

Vabilo

k VESELICI, katero prirede dijaki v nedeljo 1. septembra t. l. popoldne pri gospod. Franji Keržičevi v Trbojah. Vspored: Igra «Eno uro doktor», petje in šaljiva loterija. Čisti dohodek je namenjen «dijaški kuhinji v Kranju» in se z ozirom na to posebna vabila ne bodo razpošiljala. Veselica se vrši ob vsakem vremenu. 157

Darila.

Dijaška kuhinja v Kranju je prejela od 7. junija do konca julija sledeče doneske oziroma prispevke: Člani kranjske podružnice «Slovenskega planinskega društva» na izletu v Selcih 10 K 70 h (Kokalj 2 K, Zupan 1 K, Helica Orehek 70 h, dvojno poljubljena 1 K, Karla Sajovic 1 K, dr. Šavnik 1 K, Fr. Šavnik 1 K, Pirc 1 K, za srečen izid 2 K), I. P. Nr. 0 13 K 25 h, župnik Alojz Kummer, Šinkovturen 4 K, padovanski kvodlibet 5 K, od komisije 20 h, župan Karol Šavnik za izgubljeno stavo 10 K, deželni zbor kranjski 500 K, Franc Rajčević, župnik na Grahovem, za junij in julij 13 K, Štefan Klun, posestnik v Ljubljani, po upravnistvu «Slovenskega Naroda» 4 K, prebitek od-

hodne veselice prvih abiturijentov 108 K 16 h, občina Kamnik «kot med prijatelji pokojnega Ivana Murnika, namesto venca nabrani denar» 72 K 40 h, Franc Roblek, posestnik v Kranju, 6 K, Alojz Pavlin, vinotržec v Podbrezjah, 24 K, županstvo Špitalič 10 K. — Nadalje so došli še sledeči doneski, ki se pa vštejejo za šolsko leto 1901/1902: po Kocmurju: Janez Rebolj iz Trzina za kazen 10 K, mesto venca na krsto gospe Šlambergerjeve so darovali gg.: Vinko Majdič 10 K, Ivan Rakovec 5 K, Franc Peterlin 2 kroni, profesor Štritof 2 K, Al. Seliškar 2 K, Rudolf Kokalj 2 K, Ferd. Polak 2 K, Janko Majdič 2 K, Janko Sajovic 2 K in gospa M. Mayr 2 K, po gosp. sodnem adjunktju Fr. Peterlinu 60 vin, odbor mladih šolarjev v Litiji polovico čistega dohodka od otroške veselice, prirjene dne 18. avgusta, 16 K, župnik Ivan Belec, Sv. Martin v Istri 10 K, župnik Ažman, Gorje, 5 K, gosp. Ivan Stele v Kamniku, namesto venca pokojnemu Franu Fischerju 10 K. — Odbor izreka koncem zadnjega poročila minulega šolskega leta 1900/1901 vsem dobrotnikom in in podpirateljem «Dijaške kuhinje» najsrčnejšo zahvalo za poslane darove in prispevke ter jih uljudno prosi, naj ohranijo še nadalje svojo naklonjenost zavodu «Dijaška kuhinja v Kranju».

Tedenski sejem v Kranju dne 26. t. m.

Prignalo se je 145 glav goveje živine, 2 telet, 15 prašičev, 6 ovac, — kozlov, — buš. 50 kg: pšenice K 8—, prosa K 7—, ovska K 6—, rži K 6:50, ajde K 6—, ječmena K 6—, zgodnjega krompirja K 2—, fižola (ribniški) K 9:50.

Posestvo naprodaj

blizu postaje Otoče na Gorenjskem

hiša št. 12 na Mešačem

z gospodarskim poslopjem, v dobrem stanju, 2 sadna vrta z 1 1/2 orala; travnikov in njiv 6 oralov.

Cena po dogovoru.

Natančneje se izve pri lastniku Martinu Bohinjcu na Mešačem št. 12, pošta Kamnagorica. 151—3

Trgovski pomočnik

se sprejme s 15. septembrom v trgovino z mešanim blagom pri ALBINU RANTU v Kranju.

Prednost imajo domačini.

154—2

P. n.

gg. trgovci in žganjetočniki!

Znižajmo od 1. septembra naprej ceno špirtu na drobno jednotno na 80 kr. ali K 1:60 za liter. 155—2

Lepo posestvo

se iz proste roke prod.

144—3

Natančneje se izve pri I. Dolinarju na Primskovem.

FRAN ZEMAN

Ljubljana 108—11

Poljanska cesta nasproti sv. Petra mostu.

Hočete kupiti prav dobro slamoreznicu ali gepelj?

Obrnite se na skladišče

Frana Zemana v Ljubljani, Poljanska cesta št. 24 (, pri Korenu“)

kjer vselej dobite tudi najboljše mlatilnice, čistilnice za žito, mline za žito in sadje, reporeznice, brane za travnike in stroje drugih vrst, posamezne dele in klinje. Trambe za vodo in gnojnico, cevi za vodvode, se tukaj dobijo najceneje.

Slavnim šolskim vodstvom na Gorenjskem!

Pri naročevanju **šolskih tiskovin** naj se blagovolijo slavna šolska vodstva obračati na

tiskarno v Kranju.

Se udano priporoča z odličnim spoštovanjem
Jv. Pr. Lampret, tiskar v Kranju.

111-6 **Več dijakov se sprejme**
 na stanovanje in hrano. — Naslov pove upravištvo «Gorenjca».

Alojzij Kracmer

Prva in največja tvrdka za prodajo in izposojevanje glasovirjev.

Ljubljana

sv. Petra cesta št. 20.

Velika zaloga kratkih klavirjev in pianinov največje popolnosti tako glede na glas, konstrukcijo kakor na trajnost v jako okusni opremi vseh slogov. 115—10

Špecijaliteta: pianini z moderatorjem.

Vedna zaloga preigranih klavirjev po najnižjih cenah. — Zavod za uglaševanje in popravljanje klavirjev vseh vrst. — Najnižje cene za izposojevanje.

Na deželo se tudi izposojuje.

Mestna hranilnica

v Kranju
 obrestuje hranilne vloge
 po 4 odstotke
 brez odbitka rentnega davka
 katerega plačuje iz lastnega.

Stanje vlog: 2,589.371 kron 78 vinarjev. — Stanje hipotečnih posojil 1,695.776 kron 13 vinarjev. 4—19

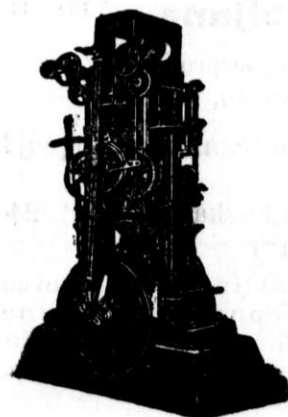

Otroški vozički in košarice

se dobe po najnižji ceni pri

Albinu Rantu
 v Kranju.

42—14

G. Tönnies

Ljubljana 66—21

tovarna za stroje, železo in kovinolvnica

priporoča kot posebnost vse vrste

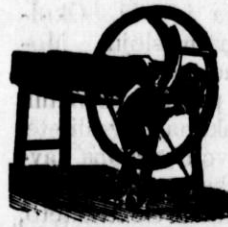
žage in vse stroje

za obdelovanje lesa, ameriške turbine, bencin-motore in parostroje.

Najceneji in najboljši poljedelski stroji
 dobé se pri

Karol Kavšeka nasl.

SCHNEIDER & VEROVŠEK

Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Vedno velika zaloga gepelnov, slamo-reznic, mlatilnic, čistilnic, jeklenih plugov in sploh vse potrebščine za poljedelstvo. 69—21

Tudi vsakovrstna železnina kakor železo, traverze, železniške šine, kuhinjska oprava, razno orodje za rokodelce i. t. d.

Glavna slovenska
 hranilnica in posojilnica
 registrirana zadruga z neomejeno zavezo
 pisarna na Kongresnem trgu št. 14 tik nunske cerkve
 v Ljubljani
 sprejema in izplačuje hranilne vloge in
 obrestuje po 4 1/2 %
 od dne vložitve do dne vzdige brez odbitka in brez odpovedi.
 Hranilnične knjigice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje pretregalo.
 139—5

kdor kupuje sukneno blago
 ogleda naj si novo urejeno sukneno skladišče tvrdke

R. MIKLAUC

LJUBLJANA, Špitalske ulice šte. 5

kjer se lahko prepriča o cenah brez primere.

Glavno skladišče

Loškega ševijota (sukna)

katero blago je znano dobro in se prodaja po tovarniških cenah. 64—20

Sukneni ostanki

različnih vrst za polovico cene. — Gospodje krojači dobijo na zahtevanje vzorčne knjige.

Kdor hoče kupiti

ceno in dobro barvo

iz pravega domačega izdelka, brez vsake zmesi (Schwer-
spatt) kakor se nahaja v nekaterih tovarniških barvah,
naj se blagovoli obrniti na domačo zalogo

112—11

I. WOHLGEMUTH

v Kranju, glavni trg št. 118.

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 109—12

Ivan Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šivalne stroje in kolesa

Ceniki se dopošljejo na zahtevanje zastoj.

Pozor!

Kdor hoče imeti dobro blago strugarskega izdelka,
97—16 kakor

kegle in krogle, krogle za balin

in sploh vsa to stroko spadajoča dela po nizki ceni, naj
se obrne na

Ivana Vidmar-ja

strugarja v Ljubljani, dunajska cesta 11.

Optični zavod

Jos. Ph. Goldstein

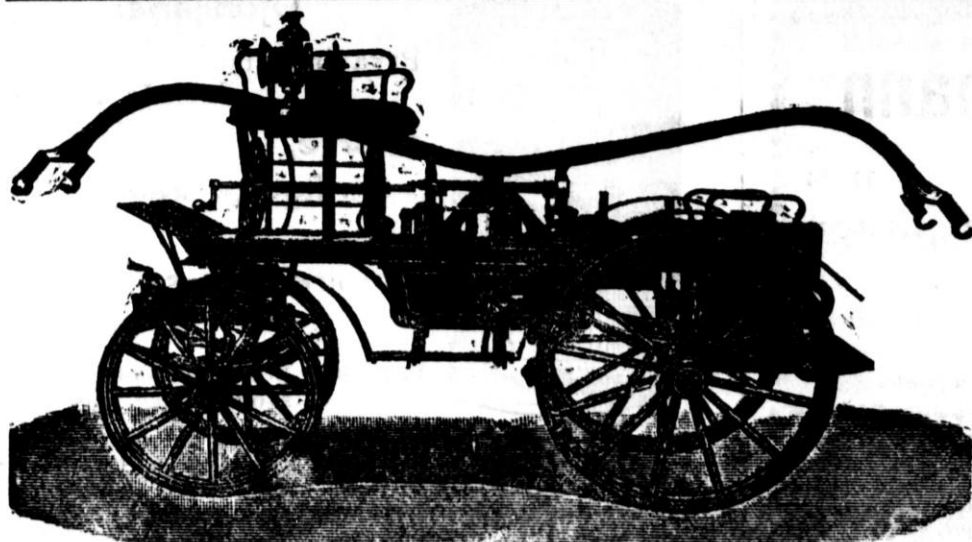
Ljubljana, pod trančo št. 1

priporoča
svoje veliko

zalogo vsakovrstnih očal, lovskih
in potnih dalnogledov, kakor tudi
vseh optičnih predmetov.

Zaloga fotografičnih aparatov.

Vse v to stroko spadajoča popravila
točno in ceno. 67—23

Stavbinska kleparska dela

vsakovrstna, iz poljubnega gradiva. — Najcenejša izvršitev lesno-
cementnih streh in pokrivanja s strešno lepenko ter v
to spadajoče poprave z jamstvom najsolidnejega dela. — Zaloga
strešnega laka, lesnega cementa in strešne lepenke v najboljših kaka-
vostih. — Strelovodne naprave po izkušeni sestavi.

Ustanovljeno 1861.

L. M. ECKER

Ustanovljeno 1861.

LJUBLJANA, dunajska cesta št. 7 in 16.

Vodne instalacijske naprave vsake vrste, napeljava v hiše, zveza z
obstoječimi vodovodi, premembe in vsakršne poprave. Zgradba stra-
ništ in kopelnih naprav od preproste do najfinije izvršbe proti
jamstvu primernege, trpežnega dela. — Proračuni na zahtevanje
brezplačno. 114—12

Glinaste peči,
štedilnike, banje

za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in
druge glinaste izdelke
v vseh barvah, trpežne in ceno
priporoča prva in največja

tovarna

pečij in glinastih izdelkov
August Dreise

78—20

v Ljubljani.

Večkrat premianano!

JOSIP WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA, Slomškove ulice št. 4

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje na miredvoru,
obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stólpne
križe, štedilnike i. t. d. 85—19

Špecijaliteta: valjični zastori (Rollbalken).

C. kr. priv. tovarna strojev, brizgalnic,
kmetijskih strojev, I. moravska mehanična
tkalnica cevi in pasov

R. A. SMEKAL

v Cechu pri Prostjevu in Smichow-Praga.

Podružnica v Zagrebu, Frankop. ulica 9
priporoča 83—19

slavnim gasilnim društvom, občinam in zasebni-
kom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti
zmrzlini in s priredbo, da tiste na obe strani
vodo vlečejo in mečejo, parne brizgalnice,
s kojima zamoreta samo dva človeka opravljati
delo — naučba v teku treh dni — ter ne po-
trebujejo izprašanega strojevodjo; dalje vse drugo
gasilno orodje, čelade, pase, sekirice, lestve
i. t. d., kmetijsko orodje in Peronospora-
brizgalnice. — Roba solidna elegantna in ceno.
Plačila po dogovoru.

Podružnica R. A. Smekal v Zagrebu.

FRAN DETTER LJUBLJANA

na Starem trgu šte. 1

Prva in najstarejša 156—2

zaloga šivalnih strojev.

Tu se dobivajo vsakovrstni kmetijski stroji. Posebno priporočam svoje izvrstne slamoreznice in mlatilnice, ki se dobivajo vzlic njih izbournosti cen. — Ceniki zastoj in poštne prosti.

Lekarna „pri zlatem orlu“

Ljubljana, Jurčičev trg 2

M. ph. Mardetschlager, lekar in kemik, J. SVOBODE nasl. 80—20 čevljarski most.

Kupite ali naročite po pošti iz te lekarne sledeča pripoznana domača sredstva:

Dunajske želodčne srčne kapljice, krč tolažljive, 1 steklenica 20 h, 6 stekl. 1 K.

Želodečne kapljice, 1 stekl. 20 h, 3 stekl. 1 K.

Odvajalne kroglice, v plehastih škatuljah à 40 h, 3 škatlje 1 K. Tinktura zoper kurja očesa in flašter zoper kurja očesa in trdo kožo à 40 h, 60 h, 80 h.

Fluid za vnanje drgnjenje, zoper trganje, pomirljivo sredstvo 1 steklenica 1 K.

Trpotčev sok, kašelj pomirljiv, 1 stekl. 1 K.

Prašek zoper kašelj, sliz razkrajajoč, 1 škat. 40 h in 1 K.

Železo-kroglice v sladkorju ali oblatih delajo in pomnožujejo kri, 1 K in 2 K.

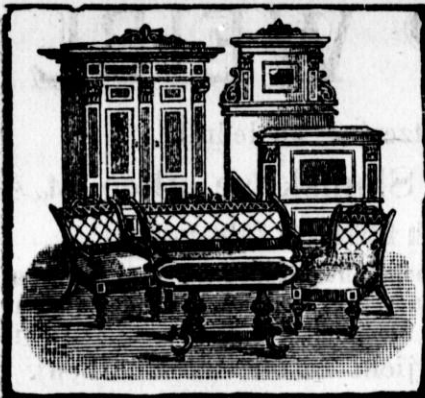
Kina-železo-Malaga za slabotne in bolne osebe, 1 stekl. 2 K.

Kapljice za zobe, pomirljivo sredstvo, steklenica 20 h in 40 h.

Najboljše in pravo ribje olje, steklenica 70 h in 1 K, pri odkupu 6 steklenic zaračuni se samo 5 steklenic.

Nadalje se priporoča redilna štupa za živino, za rogato, za prašiče in konje v škatuljah 60 h in odprto pol kile 1 K.

R. LANG, Ljubljana (Kolizej)

tovarna za modroce na perese in posteljno opravo, zaloga pohištva,

priporoča vsake vrste

modrocev, posteljne uloge, zrcal, podob, otročjih vozičkov, naslonjačev, počivalnikov (sofa, kanape, divan) in sobno opravo 54—24

po najnižjih cenah.

Cenike s 300 podobami pošlje zastoj in poštne prosto.

Prodaja tudi na obroke.

Razpošiljanje točno.

Adolf Hauptmann

tovarna 53—24

oljnatih barv, firnežev, lakov in kleja

v Ljubljani.

Ilustrovani cenik brezplačno in poštne prosto.

Najboljše najcenejše in najhitrejše kosilo in večerjo

napravi vsaka gospodinja iz «Ilirskih testenin» kakor so: nudelni, rezanci, makaroni i. t. d., katere so pa le zanesljivo prave v škatljah po 1/2 kg z napisom:

«Prva kranjska tovarna testenin
Žnideršič & Valenčič, Ilirska Bistrica».

Zahtevajte jih v vseh prodajalnicah jestvin.

Ne pustite se varati, da so morda druge enako dobre kot naše. 133—6

Cenike trgovcem zastoj in franko.

Ferd. Sekovanič

BLED (Gorenjsko).

79—20

Trgovina s špecerijskim in galanterijskim blagom, z vinom in likerji, delikatesami in prekajenim mesom. — Najboljša praška in kranjska domača plečeta, gorenjsko sirovo maslo. — Zaloga najboljše emajlirane kuhinjske posode, porcelana in stekla. — Norimberška in lesena roba, srajce, ženske in moške nogavice, ovratnike, manšete, čevlje za gospode, dame in otroke. — Kneippove sandale, kopalne čepice in vse potrebščine za hribolazce.

A. Tschinkelna zet

Ljubljana.

Prva in edina domača tovarna

cikorije,
figove kave,
kanditov,
kandiranega sadja
in konseru

priporoča priznано dobre in cene svoje izdelke. 68—22

Izhaja vsako soboto zvečer, če je ta dan praznik, pa dan poprej. — Velja po pošti prejemana za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni, za četrto leta 1 krono. Za Kranj brez pošiljanja na dom stane za celo leto 3 krone, za pol leta 1 krono 50 vinarjev. Dostavljanje na dom stane za celo leto 60 vinarjev več. Posamezne številke stanejo 8 vinarjev. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se za petitvrsto 10 vinarjev, če se tiska enkrat, 8 vinarjev, če se tiska dvakrat, če se tiska večkrat, pa po dogovoru. Uredništvo in upravništvo se nahaja v hiši šte. 105 nasproti župne cerkve. — Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo,